

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 258

Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/594) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **Kanun Tasarıları Yenileme Tezkeresi ve Listesi**..... 4
- **1/594 Esas Numaralı Tasarının**
  - TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 13
  - Gerekçesi 13
- **Çevre Komisyonu Raporu**..... 15
- **Dışişleri Komisyonu Raporu**..... 17
- **Tasarı Metni** 19
- **Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin**..... 19
- **Değişikliklerin Metni**..... 20

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-30-4142

23/12/2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığımıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ekli listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Başbakan

Ek: Liste

SIRA NO	ESAS NO	TASARININ ADI
1.	1/970	Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
2.	1/367	Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
3.	402542	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Enerjisi Mübadelesi ile İlgili Olarak Ortaya Çıkan Borca İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
4.	1/392	Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi Arasında İki Yıllık İşbirliği Anlaşması 2010/2011'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
5.	1/400	Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Muhtemel Bir Serbest Ticaret Anlaşmasının Etkilerinin Değerlendirilmesine Dair Bir Ortak Komisyon Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
6.	1/351	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormanlık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

SIRA NO	ESAS NO	TASARININ ADI
7.	1/375	Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanı ile Avusturya Cumhuriyeti Federal, Tarım, Ormanlık, Çevre ve Su Yönetimi Bakanı Arasında Çevre ve Ormanlık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtrasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
8.	1/383	Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
9.	1/385	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çevre ve Ormanlık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
10.	1/388	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormanlık Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
11.	1/406	Bazı Tehlikeli Kimyasalların ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
12.	1/430	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormanlık Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
13.	1/431	Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Çevre Bakanlığı Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
14.	1/436	Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Orman ve Ormanlık Araştırmaları Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
15.	1/468	Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stokholm Sözleşmesine İlave Edilen Anlaşmazlıkların Çözümü Hakkında EK-G'nin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

SIRA NO	ESAS NO	TASARININ ADI
16.	1/752	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
17.	1/828	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
18.	1/845	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
19.	1/864	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
20.	1/896	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
21.	1/455	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
22.	1/616	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göç Konularına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
23.	1/729	İsviçre Konfederasyonu ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Viyanada Uluslararası Göç Siyasaları Geliştirme Merkezi Kurulması ve İşleyişine Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

SIRA NO	ESAS NO	TASARININ ADI
24.	1/793	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
25.	1/849	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
26.	1/340	Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
27.	1/967	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
28.		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Krallığı Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
29.		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
30.	1/366	Enerji Şartı Antlaşmasının Ticaretle İlgili Hükümlerine Getirilen Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
31.	1/980	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

SIRA NO	ESAS NO	TASARININ ADI
32.	1/889	Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
33.	1/317	Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve İtalya Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan-İtalya Gaz Nakil Koridorunun Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
34.	1/851	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
35.	1/852	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
36.	1/808	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim ve Mesleki Eğitim Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
37.	1/872	Genişletilmiş Kısmi Spor Anlaşmasının Gözden Geçirilmiş Statüsüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
38.	1/525	Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti Arasında Kamu Yönetimi ve Kamu Personel Sisteminin Geliştirilmesi ve Desteklenmesi Alanlarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
39.	1/610	Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı ile Birleşik Arap Emirlikleri Silahlı Kuvvetleri Genel Karargahı Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Mutabakat Mühtrasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

SIRA NO	ESAS NO	TASARININ ADI
40.	1/731	Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
41.	1/398	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne İlişkin Taraflar Konferansında Alınan Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
42.	1/868	Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
43.	1/991	Balinacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Sözleşmeye Ait Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
44.	1/1007	Antarktika Andlaşması Çevre Koruma Protokolüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
45.	1/371	Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Belarus Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
46.	1/880	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Kralığı Hükümeti Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
47.	1/897	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bahkçalık ve Su Ürünleri Alanında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
48.	1/800	Türkiye Cumhuriyetine Şanhay İşbirliği Örgütünün Diyalog Ortağı Statüsü Tanınmasına İlişkin Muhtranın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

SIRA NO	ESAS NO	TASARININ ADI
49.	1/957	Güneydoğu Avrupa Kanun Uygulama Merkezinin Ayrıcalık ve Bağışıklıklarına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
50.	1/617	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
51.	402517	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
52.	402534	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
53.	397396	Türkiye Cumhuriyeti ile Faroe Adaları ile İlgili Olarak Danimarka Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
54.	397384	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
55.	397393	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Saint Lucia Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
56.	402524	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
57.	402530	Türkiye Cumhuriyetinin Orta Amerika Entegrasyon Sistemine Bölge Dışı Gözlemci Olarak Katılımı Konusunda Türkiye Cumhuriyeti ile Orta Amerika Entegrasyon Sistemi Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
58.	397392	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

SIRA NO	ESAS NO	TASARININ ADI
59.	397398	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
60.	397397	Bölgesel Radyokomünikasyon Konferansı (RRC-06) nın Sonuç Kararlarının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
61.	397400	Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasasına Sekizinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
62.	402525	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında KKTC'de Bulunan Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon İşlerinin Yürütülmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
63.	397402	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İpsala-Kipi Sınır Geçiş Bölgesinde İki Ülke Arasında İkinci Bir Karayolu Sınır Geçiş Köprüsünün Konumunun ve Üzerinden Gececek Sınır Hattının Belirlenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
64.	402516	Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesine Ek İnsan Kopyalanmasının Yasaklanmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
65.	402523	Çiftçilik Amaçlarıyla Beslenen Hayvanların Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı
66.	397386	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
67.	397401	Türkiye Cumhuriyeti ile Slovak Cumhuriyeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolu ve Eşya Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
68.	1/373	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Büyük Cemahiriyesi Arasında Tarım Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

SIRA NO	ESAS NO	TASARININ ADI
69.	1/494	Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Libya Arap Halk Sosyalist Büyük Cemahiriyesi Sağlık ve Çevre Genel Halk Komitesi Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
70.	1/377	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Arap Halk Sosyalist Büyük Cemahiriyesi Arasında ve Ötesinde Tarifeli Hava Seferlerini Düzenleyen Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
71.	1/395	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Büyük Cemahiriyesi Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
72.	1/361	Türkiye Cumhuriyeti ile Ermenistan Cumhuriyeti Arasında Diplomatik İlişkilerin Kurulmasına Dair Protokol ve Türkiye Cumhuriyeti ile Ermenistan Cumhuriyeti Arasında İlişkilerin Geliştirilmesine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı
73.	1/776	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Topraklarında Bulunan Rus Defin Yerleri ile Rusya Federasyonu Topraklarında Bulunan Türk Defin Yerleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı
74.	397394	Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma ve Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-880-6517

4/12/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 4/11/2013 tarihinde kararlaştırılan "Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/594)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Çevre Komisyonu

GEREKÇE

İklim değişikliği, günümüzde salt bir çevre sorunu olarak görülmekten çıkmış ve çok ciddi sosyo-ekonomik sonuçlara yol açabilecek ve hatta ülkelerin güvenliğini tehdit edebilecek boyutta bir sorun olarak ele alınmaya başlanmış, ülkelerin sürdürülebilir kalkınma çabalarını ciddi ölçüde sekteye uğratabilecek potansiyeli ile uluslararası gündemin üst sıralarına tırmanmıştır.

Ülkemiz, günümüzün en önemli gündem maddelerinden biri olan çevre konularına verdiği önem ve iklim değişikliği ile mücadelede sergilediği kararlılık çerçevesinde uluslararası toplumla birlikte hareket etmiş ve 1992 tarihli Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (BMİDÇS), 2001 yılında Marakeş'te yapılan BMİDÇS'nin 7. Taraflar Konferansı'nda özgün şartlarının tanınmasını müteakip 2004 yılında ve Kyoto Protokolü'ne (KP) de 2009 yılında taraf olmuştur. Bununla birlikte bu süreç dahilinde ülkemiz herhangi bir sayısal emisyon azaltım taahhüdü üstlenmemiştir.

Ülkemizin 2009 yılında KP'ye taraf olması, kurucu üyesi ve BM'nin saygın bir ülkesi olarak, uluslararası gündemin en öncelikli ve acil sorunlarından biri haline gelen iklim değişikliği ile mücadele konusundaki kararlılığını ve uluslararası toplumun güvenilir bir ülkesi olduğunu göstermesine ve 2011 yılında şekillenmeye başlayan 2020 sonrasının iklim değişikliği rejiminin oluşması sürecinde kendi özgün koşullarını daha iyi müzakere etmesine katkı sağlamıştır. Nitekim 2010'da Cancun'da düzenlenen 16. Taraflar Konferansında, 2011'de Durban'da düzenlenen 17. Taraflar Konferansında ve 2012'de Doha'da düzenlenen 18. Taraflar Konferansında alınan kararlarla ülkemizin diğer Ek-1 ülkelerinden farklı bir konumda olduğu taraf ülkelerce tanınmış ve ülkemizin salım azaltımı, iklim değişikliğine uyum, teknoloji geliştirilmesi ve transferi, kapasite geliştirme ve finansman alanlarında desteğe ehil olduğu kabul edilmiştir. Ayrıca, ülkemizin KP'ye taraf olmasıyla AB ile iklim değişikliğiyle mücadele ve iklim değişikliğine uyum konularında ve AB müktesebatına uyum bağlamında işbirliği olanaklarının gelişmesi de mümkün olmuştur.

KP'nin birinci taahhüt dönemi 2008-2012 yıllarını kapsamış ve 2012 yılında Doha'da düzenlenen BMİDÇS 18. Taraflar Konferansı ile KP 8. Taraflar Toplantısı sırasında KP'nin ikinci taahhüt döneminin 1 Ocak 2013 tarihinden 2020 sonuna kadar sürmesi kararlaştırılmış ve bu çerçevede Kyoto Protokolü'nde bazı değişiklikler yapılmıştır.

Söz konusu ikinci taahhüt döneminin taraf ülkeler açısından yürürlüğe girebilmesi için KP'ye yönelik "Doha Değişikliği"nin onaylanması gerekmektedir. Anılan değişiklik 143 ülkenin onay belgesini BM Sekretaryasına tevdi etmesiyle yürürlüğe girecektir.

Yukarıda maruz hususlar ışığında, ülkemizin ilk taahhüt döneminde olduğu gibi ikinci taahhüt döneminde de sayısallaştırılmış sera gazı emisyon azaltım yükümlülüğünün bulunmadığı gözönünde bulundurulurken, ulusal düzeyde iklim değişikliği ile mücadele kapsamında hazırladığımız İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planıyla (2011-2013) uyumlu biçimde, "Doha Değişikliği"nin onaylanmasının yararlı olacağı mütalaa edilmekte olup, bu onayın ülkemizin iklim değişikliğiyle mücadele alanındaki kararlı tutumunun sürdüğünün önemli bir göstergesi olacağı değerlendirilmektedir.

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

Esas No: 1/594

Karar No: 11

11/2/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 1/594 esas numaralı “Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” Başkanlık tarafından 5/2/2016 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza, esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Tasarı, Komisyonumuzun 11/2/2016 tarihli toplantısında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

26 Kasım-7 Aralık 2012 tarihleri arasında Katar’ın başkenti Doha’da gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) 18. Taraflar Konferansında, 2020 yılında yürürlüğe girmesi beklenen yeni iklim anlaşmasına yönelik ortak vizyon geliştirme, emisyon azaltımı, finansman, iklim değişikliğine uyum, teknoloji ve kapasite geliştirme konularında müzakereler yapılmıştır. Konferans sonucunda,

- 2013-2020 yılları arasını kapsayacak ikinci taahhüt döneminin başlaması,
- Bu dönemde taahhütte bulunan ülkelere göre Protokol’ün EK B Listesinin yeniden düzenlenmesi,
- Protokol altında yer alan esneklik mekanizmalarının devam etmesi,
- 2020 sonrasında Kyoto Protokolü’nün yerini alması öngörülen iklim değişikliği anlaşması için daha fazla çaba gösterilmesi ve çalışmaların 2015 yılına kadar tamamlanması,
- 2020 sonrasında da yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Ülkemizin, birinci taahhüt döneminde olduğu gibi ikinci taahhüt döneminde de azaltım yükümlülüğü bulunmamasına karşın Doha kararlarını kabul etmesi, dünyamızın önemli sorunlarından biri haline gelen iklim değişikliğiyle mücadele konusundaki kararlılığını göstermesi ve 2020 sonrasında oluşturulacak yeni rejim konusunda söz sahibi olabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Komisyonumuz, tasarının olumlu görüş ile esas komisyona bildirilmesini kabul etmiştir. Raporumuz, esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Üye
<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Muhammet Balta</i>	<i>Mehmet Tüm</i>
Gümüşhane	Trabzon	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Celadet Gaydalı</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>	<i>Hacı Osman Akgül</i>
Bitlis	Bursa	Gümüşhane
Üye	Üye	Üye
<i>Erdal Ataş</i>	<i>Mürteza Zengin</i>	<i>Ahmet Kenan Tanrıkkulu</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir

Üye
Recep Şeker
Karaman
Üye
Mustafa Şükrü Nazlı
Kütahya

Üye
Murat Demir
Kastamonu
Üye
Hüseyin Çamık
Mersin
Üye
Barış Karadeniz
Sinop

Üye
Saffet Sancaklı
Kocaeli
Üye
Hasan Karal
Rize

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

22/2/2016

Esas No: 1/594

Karar No: 244

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 24'üncü Yasama Döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan "Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Dönemin sona ermesi nedeniyle hükümsüz sayılmıştır. Bakanlar Kurulu tarafından yenilenerek 23/12/2015 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 5/2/2016 tarihinde tali komisyon olarak Çevre Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen Tasarı, Komisyonumuzun 26'ncı Yasama Dönemi 17/2/2016 tarihli 18'inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tali komisyon olan Çevre Komisyonu 11/2/2016 tarihli toplantısında Tasarıyı görüşmüş ve raporunu olumlu görüşle Komisyonumuza gönderilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuştur.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Tasarı ile Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcileri tarafından;

Türkiye'nin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine yönelik Kyoto Protokolüne 2009 tarihinde taraf olduğu, Protokolün ilk döneminin 2008-2012 yılları, ikinci döneminin ise 2012-2020 yılları arasında geçerli olduğu ve 2020 yılından sonra Paris Anlaşmasının, Kyoto Protokolünün yerini alacağı,

Kyoto Protokolün Ek A ve Ek B olmak üzere iki ekinin olduğu; Ek A'da hangi gazların iklimi etkilediğine dair belirlemelerin olduğu, 2012 tarihli 18'inci Taraflar Konferansında belirlenen bu gazlara nitrojen triflorür diye yeni bir gazın da eklendiği, Ek B'de ise ülkelerin ne kadar azaltım yapacağı belirlendiği ve bu kapsamda Beyaz Rusya, Kıbrıs, Kazakistan ve Malta gibi ülkelerin ikinci yükümlülük döneminde taahhüt altına girmesinin düzenlendiği,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Karaman Milletvekili Recep Şeker, Aksaray Milletvekili Mustafa Serdengeçti, İstanbul Milletvekili Serap Yaşar ve İstanbul Milletvekili Azmi Ekinci Tasarı ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Taha Özhan
Malatya

Başkanvekili
Cemalettin Kani Torun
Bursa

Üye
Talip Küçükcan
Adana

Üye
Mustafa Serdengeçti
Aksaray
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Serkan Topal
Hatay

Üye
Serap Yaşar
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Osman Aşkın Bak
Rize

Üye
Hişyar Özsoy
Bingöl

Üye
Azmi Ekinci
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Recep Şeker
Karaman
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Hasan Karal
Rize

Üye
Fevzi Şanverdi
Hatay

Üye
Ekmeleddin Mehmet İhsanoğlu
İstanbul

Üye
Ceyda Bölünmez Çankırı
Mardin

Üye
Halil Özcan
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DOHA KONFERANSINDA KYOTO PROTOKOLÜNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 2012 yılında Doha’da düzenlenen 18. Taraflar Konferansı ile Kyoto Protokolü 8. Taraflar Toplantısında kararlaştırılan “Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişiklikler”in onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

DOHA KONFERANSINDA KYOTO PROTOKOLÜNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı V.

F. Şahin

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

M. Güler

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

M. Z. Çağlayan

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

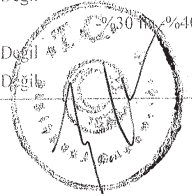
DOHA KONFERANSI'NDA KYOTO PROTOKOLÜNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Madde 1: Değişiklik

A. Kyoto Protokolü'nün Ek B Listesi

Protokol'ün Ek B kısmında yer alan tablo aşağıdaki ile değiştirilecektir.

1	2	3	4	5	6
ÜLKELER	Sayılaştırılmış Emisyon Sınırlama veya Azaltım Taahhüdü (2008-2012) Baz yılın veya periyodun yüzdesi)	Sayılaştırılmış Emisyon Sınırlama veya Azaltım Taahhüdü (2013-2020) Baz yılın veya periyodun yüzdesi)	Referans Yılı ¹	Sayılaştırılmış Emisyon Sınırlama veya Azaltım Taahhüdü (2013-2020) (referans yılın yüzdesi olarak ifade edilmiştir) ¹	2020 Yılına kadar Sera Gazı Emisyonu Azaltım Taahhütleri (referans yılına göre Yüzdesi) ²
Avustralya	108	99,5	2000	98	-%5 ila -%15 veya -%25 ³
Avusturya	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Beyaz Rusya ^{5*}		88	1990	Mevcut Değil	-8%
Belçika	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Bulgaristan*	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Hırvatistan*	95	80 ⁶	Mevcut Değil	Mevcut Değil	-%20/- %30 ⁷
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi		80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Çek Cumhuriyeti*	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Danimarka	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Estonya*	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Avrupa Birliği	92	80 ⁴	1990	Mevcut Değil	-%20/ -%30 ⁷
Finlandiya	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Fransa	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Almanya	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Yunanistan	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Macaristan*	94	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
İzlanda	110	80 ⁸	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
İrlanda	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
İtalya	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Kazakistan*		95	1990	95	-7%
Letonya*	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Lihtenştayn	92	84	1990	84	-%20/-%30 ⁹
Litvanya*	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Lüksemburg	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Malta		80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Monako	92	78	1990	78	-30%
Hollanda	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Norveç	101	84	1990	84	-%30 ila -%40
Polonya*	94	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Portekiz	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	

Romanya*	92	80 ¹	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Slovakya*	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
Slovenya*	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
İspanya	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
İsveç	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	
İsviçre	92	84.2	1990	Mevcut Değil	-%20 ila -%30 ¹
Ukrayna*	100	76 ¹²	1990	Mevcut Değil	-20%
Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Kralığı	92	80 ⁴	Mevcut Değil	Mevcut Değil	

ÜLKELER	Sayılaştırılmış Emisyon Sınırlama veya Azaltım Taahhüdü (2008-2012) Baz yılın veya periyodun yüzdesi)	
Kanada ¹³	94	
Japonya ¹⁴	94	
Yeni Zelanda ¹⁵	100	
Rusya Federasyonu ¹⁶	100	

Dipnot ve İşaretler:

* Piyasa Ekonomisine Geçiş Sürecindeki Ülkeler

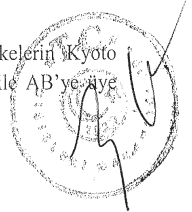
Aşağıda yer alan 1, 2 ve 5 dışındaki tüm dipnotlar ilgili tarafların bildiriyle sağlanmıştır.

¹ Bir referans yılı, Kyoto Protokolü'ne Taraf olan bir ülke tarafından isteğe bağlı olarak kendi sayısallaştırılmış emisyon sınırlama ya da azaltım taahhüdünü o yılın emisyon yüzdesi olarak belirtmek amacıyla o ülkenin kendi amaçlarına yönelik olarak o yılın salınımlarının yüzdesi olarak kullanılabilir, uluslararası yasalarca bağlayıcılığı olan bu tablonun ikinci ve üçüncü sütunlarındaki baz yılı ilişkin sayısallaştırılmış emisyon sınırlama ya da azaltım taahhüt(leri) listesine ek olarak bunun Kyoto Protokolü kapsamında uluslararası bağlayıcılığı yoktur.

² Bu taahhütlere ilişkin daha fazla bilgiye FCCC/SB/2011/INF.1/Rev1 ve FCCC/KP/AWG/2012/MISC.1, Add1 ve Add2 sayılı belgelerden ulaşılabilir.

³ Avustralya'nın Kyoto Protokolü'nün II. Taahhüt dönemi için belirlediği sayısallaştırılmış emisyon sınırlama veya azaltım taahhüdü, Avustralya tarafından 2020 yılı için belirlenen koşulsuz 2000 yılı seviyelerinin %5'i oranında azaltım hedefi ile uyumludur. Avustralya daha sonra 2020 yılı için belirlediği 2000 yılı seviyelerinin %5 oranında azaltım hedefini %15'e ya da %25'e yükseltme seçeneğini bazı şartların gerçekleşmesine bağlı olarak saklı tutar. Bu referans Cancun Anlaşmaları kapsamında verilen bu taahhütlerin statüsünü devam ettirir ve bu protokol ya da bu protokolün ilgili kuralları ya da usulleri kapsamında yeni bir yasal bağlayıcılığı olan taahhüt anlamına gelmez.

⁴ Kyoto Protokolü'nün 4. Maddesi uyarınca, Avrupa Birliği AB üyesi ülkelerin Kyoto Protokolü'nün II. Taahhüt dönemi için aldığı, bu taahhütlerin Avrupa Birliği ile AB'ye üye

ülkelerin ortaklığıyla gerçekleştirileceği anlayışını esas alır. Sayısallaştırılmış emisyon sınırlama veya azaltım taahhütleri, Avrupa Birliği ve üyesi ülkelerin Kyoto Protokolü'nün hükümleri gereğince taahhütlerini ortaklaşa gerçekleştirmeye yönelik müteakip bildirimine halel getirmez.

⁵ Ek-B'ye, 10/CMP.2 kararını müteakip kabul edilen değişiklik uyarınca dâhil edilmiştir. Bu değişiklik henüz yürürlüğe girmemiştir.

⁶ Hırvatistan'ın Kyoto Protokolü'nün II. Taahhüt dönemi için aldığı sayısallaştırılmış emisyon sınırlama veya azaltım taahhüdü, Kyoto Protokolü'nün 4. Maddesi uyarınca bu taahhütlerin Avrupa Birliği ile AB üyesi ülkelerin ortaklığıyla gerçekleştirileceği anlayışını esas alır. Sonuç olarak, Hırvatistan'ın Avrupa Birliği'ne girişi Kyoto Protokolü'nün 4. Maddesi gereğince ortaklaşa olarak taahhütleri yerine getirme anlaşmasına katılımını ya da sayısallaştırılmış emisyon sınırlama veya azaltım taahhüdünü etkilemeyecektir.

⁷ 2012 yılı sonrası dönem için küresel ve kapsamlı bir anlaşmanın parçası olarak, eğer diğer gelişmiş ülkeler kıyaslanabilir emisyon azaltım taahhütlerine sadık kalır ve gelişmekte olan ülkeler de kapasiteleriyle ve sorumluluklarıyla uyumlu olarak buna yeterli oranda katkıda bulunursa, Avrupa Birliği 2020 yılına kadar 1990 seviyelerine kıyasla %30 oranında şartlı azaltım artırımı önerisini yinelemektedir.

⁸ İzlanda'nın Kyoto Protokolü'nün II. Taahhüt dönemi için aldığı sayısallaştırılmış emisyon sınırlama ya da azaltım taahhüdü, Kyoto Protokolü'nün 4. Maddesi uyarınca bu taahhütlerin Avrupa Birliği ile AB üyesi ülkelerin ortaklığıyla gerçekleştirileceği anlayışını esas alır.

⁹ 3. sütunda yer alan sayısallaştırılmış emisyon sınırlama ya da azaltım taahhüdü, 2020 yılına kadar 1990 yılı seviyesine göre %20 azaltım hedefini göstermektedir. Diğer gelişmiş ülkelerin kıyaslanabilir taahhütler alması ve ekonomi olarak daha ileri olan gelişmekte olan ülkelerin özgün kapasiteleri ve sorumlulukları çerçevesinde katkı sağlaması durumunda Lihtenştayn azaltım miktarını %20'den %30'a çıkarmayı dikkate alacaktır.

¹⁰ Norveç'in 84 olan sayısallaştırılmış sera gazı sınırlama ya da azaltım taahhüdü, 2020 yılına kadar 1990 yılı değerlerine göre %30 azaltım hedefi taahhüdü ile uyumludur. Sera gazı salımında en büyük paya sahip olan ülkelerin sıcaklık artışının 2⁰C ile sınırlandırılması hedefi ile paralel olarak küresel ve kapsamlı bir anlaşmaya katkı sağlaması durumunda Norveç, 2020 yılına kadar, 1990 yılına oranla azaltım hedefini %40 seviyesine yükseltecektir. Bu azaltım miktarları, Cancun Anlaşması çerçevesinde alınan kararlarla aynı olup, %40'lık azaltım taahhüdü, Protokol kapsamında belirlenen yasal bağlayıcılığı olan bir taahhüt değildir.

¹¹ Bu tablonun 3. sütunda yer alan sayısallaştırılmış sera gazı sınırlama ya da azaltım taahhüdü, 2020 yılına kadar 1990 yılı seviyesine göre %20 azaltım hedefini göstermektedir. 2⁰C hedefi doğrultusunda diğer gelişmiş ülkelerin kıyaslanabilir taahhütler alması ve gelişmekte olan ülkelerin özgün kapasiteleri ve sorumluluklarına göre katkı sağlaması durumunda İsviçre azaltım miktarını %20'den %30'a çıkarmayı dikkate alacaktır. Bu azaltım miktarları, Cancun Anlaşması çerçevesinde alınan kararlarla aynı olup, %30 olan azaltım taahhüdü, bu Protokol ya da bu protokolün ilgili kuralları ve yönetmelikleri kapsamında yeni yasal bağlayıcılığı olan bir taahhüt ortaya çıkarmaz.

¹² Tam devir sözkonusu olmalıdır ve yasal olarak edinilmiş emtiaların iptal edilmesi veya kullanımının sınırlandırılması kabul edilmemektedir.

¹³ Depoziter, 15 Aralık 2011 tarihinde Kanada'nın Kyoto Protokolü'nden çekildiğini ifade eden yazılı bir bildirim almıştır. Bu karar, Kanada için 15 Aralık 2012 tarihi itibarıyla geçerli hale gelecektir.

¹⁴ Japonya, 10 Aralık 2010 tarihli bildiriminde, Kyoto Protokolü'nün, 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla başlayan II. Taahhüt Döneminde herhangi bir azaltım taahhüdü üstlenmeyeceğini ifade etmiştir.

¹⁵ Yeni Zelanda Kyoto Protokolüne taraf ülke olmaya devam etmektedir. Yeni Zelanda, 2013-2020 yıllarını kapsayan dönemde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında ülke ekonomisi çapında sayısallaştırılmış emisyon azaltım hedefi belirleyecektir.

¹⁶ Sekreteryaya'dan 9 Aralık 2010 tarihinde alınan 8 Aralık 2010 tarihli bildirimde, Rusya Federasyonu ikinci taahhüt dönemi için sayısallaştırılmış emisyon sınırlama ya da azaltım taahhüdü üstlenme niyeti taşınmadığını ifade etmiştir.

B. Kyoto Protokolü'nün Ek A Listesi

Protokolün Ek A kısmında "Sera Gazları" başlığı altında yer alan liste aşağıdaki ile değiştirilecektir.

Sera Gazları

Karbon Dioksit (CO₂)

Metan (CH₄)

Nötrüz Oksit (N₂O)

Hidroflorokarbonlar (HFCs)

Perflorokarbonlar (PFCs)

Sülfür Hekzaflorid (SF₆)

Nitrojen Triflorit (NF₃)¹

C. Madde 3, Paragraf 1.2

Aşağıda yer alan paragraf, Protokolün 3. Maddesinin 1. Paragrafından sonra ilave edilecektir.

1.2. Ek I'de yer alan ülkeler; münferiden veya müştereken, bu maddenin hükümleri ile uyumlu olarak, 2013-2020 taahhüt döneminde genel emisyonlarını 1990 düzeylerinin en az %18 oranında altına indirme amacıyla, Ek-A'da listelenen toplam insan kaynaklı karbondioksit eşdeğeri sera gazı emisyonlarının, Ek-B'de yer alan tablonun 3. sütununda kayıtlı, sayısallaştırılmış emisyon sınırlama veya azaltım taahhütlerine göre hesaplanan, kendilerine tahsis edilmiş miktarı aşmamasını sağlayacaklardır.

D. Madde 3, Paragraf 1.3

Aşağıda yer alan paragraf, Protokolün 3. maddesinin Paragraf 1.2'sinden sonra ilave edilecektir.

1.3. Protokolün Ek B listesinde yer alan herhangi bir taraf ülke, Ek B'nin 3. sütununda yer alan sayısallaştırılmış emisyon sınırlama veya azaltım taahhüdü miktarının yüzdelerini azaltmak için

¹ Sadece II. taahhüt dönemi başlangıcından itibaren geçerlidir.

düzeltilme teklifi sunabilir. Bu türden bir değişiklik için yapılan teklif, kararın alınacağı, Protokolün taraflarını bir araya getiren toplantı niteliğindeki Taraflar Konferansından 3 ay önce Sekretarya tarafından Taraflara iletilecektir.

E. Madde 3, Paragraf 1.4

Aşağıda yer alan paragraf, Protokolün 3. Maddesinin Paragraf 1.3'ünden sonra ilave edilecektir.

1.4. Ek I'de yer alan herhangi bir ülke tarafından yukarıda yer alan Madde 3 Paragraf 1.3 uyarınca sayısallaştırılmış salınım sınırlama ya da azaltım yükümlülüğü hedefini arttırmaya yönelik teklif edilecek bir değişiklik Protokolün taraflarını biraraya getiren toplantı niteliğindeki Taraflar Konferansında mevcut ve oy kullanan Tarafların $\frac{3}{4}$ 'ünden fazlası karşı çıkmıyorsa kabul edilmiş sayılacaktır. Kabul edilen değişiklik Sekretarya tarafından tüm Taraflara iletilmek üzere Depozitere gönderilecek ve Depoziterin iletisinin ardından, bir sonraki yıl 1 Ocak itibarıyla karar yürürlüğe girecektir. Böyle değişiklikler Taraflar için bağlayıcı olacaktır.

F. Madde 3, Paragraf 7.2

Aşağıda yer alan paragraf, Protokolün 3. Maddesinin 7.Paragrafından sonra ilave edilecektir.

Paragraf 7.2. 2013 ile 2020 yıllarını kapsayan ikinci sayısallaştırılmış sınırlama ya da azaltım taahhüdü döneminde, Ek I'de yer alan ülkelerin her biri için tahsis edilmiş miktar, Ek B'de yer alan tablonun 3. Sütununda belirtilen insan kaynaklı sera gazı emisyonlarının CO₂ eşdeğeri türünden yüzdelere veya yukarıda yer alan Paragraf 5 uyarınca belirlenen baz yıl ya da döneminin 8 katına eşit olacaktır. 1990 yılında arazi kullanım değişikliği ve ormancılık faaliyetlerinin sera gazı emisyonlarında net bir kaynak teşkil ettiği Ek -I ülkelerine tahsis edilmiş emisyon miktarları, bu kaynaklardan salınan, insan kaynaklı emisyonların CO₂ eşdeğerininin, 1990 yılında arazi kullanım değişikliği sonucu yutaklar tarafından emilen emisyonların düşürülmesi ile elde edilen değerlere eşittir.

G. Madde 3, Paragraf 7.3

Aşağıda yer alan paragraf, Protokolün 3. Maddesinin 7.2. Paragrafından sonra ilave edilecektir.

Paragraf 7.3. EK-I'de yer alan herhangi bir ülkeye II. Taahhüt Dönemi için tahsis edilen miktar ile önceki taahhüt döneminin ilk üç yılının ortalama yıllık emisyon değerlerinin 8 katı arasındaki pozitif fark o taraf ülkenin iptal hesabına havale edilecektir.

H. Madde 3, Paragraf 8

Protokolün 3. Maddesinin 8. Paragrafında yer alan aşağıdaki ifade:

“Yukarıdaki 7. paragrafta atıfta bulunulan hesaplama”

Aşağıdaki ifade ile değiştirilecektir;

“Yukarıdaki 7. Paragraf ve 7.2.'de atıfta bulunulan hesaplama”

I. Madde 3, Paragraf 8.2

Aşağıda yer alan paragraf, Protokolün 3. Maddesinin 8. Paragrafından sonra ilave edilecektir.

Paragraf 8.2. Ek I’de yer alan herhangi bir ülke yukarıda Paragraf 7.2’de atıfta bulunulan Nitrojen Triflorit için hesaplama amacıyla 1995 ya da 2000 yıllarını baz yılı olarak kullanabilir.

J. Madde 3, Paragraf 12.2, 12.3

Aşağıda yer alan paragraf, Protokolün 3. Maddesinin 12. Paragrafından sonra ilave edilecektir.

Paragraf 12.2. Sözleşme veya sözleşmenin belgeleri kapsamında kurulacak piyasa temelli mekanizmalardan elde edilen emisyon azaltım birimleri, Ek-I’de yer alan Taraflarca, Madde 3’te yer alan sayısallaştırılmış sera gazı sınırlama ve azaltım taahhütlerine ulaşılmasına destek sağlamak amacıyla kullanılabilir. Sözleşmeye taraf olan bir taraf ülkenin diğer taraf ülkelerden aldığı emisyon azaltım birimleri, bu birimleri edinen ülkeler için tahsis edilmiş miktarlarına ilave edilecek ve transfer eden ülkenin elindeki birim miktarından düşülecektir.

Paragraf 12.3. Protokolün taraflarını biraraya getiren toplantı niteliğindeki Taraflar Konferansı, yukarıda yer alan Paragraf 12.2’de atıfta bulunulan piyasa temelli mekanizmalar kapsamında onaylanan etkinliklerden elde edilen birimlerin Madde 3’te yer alan sayısallaştırılmış sera gazı sınırlama ve azaltım taahhütlerine ulaşılmasına destek sağlamak amacıyla Ek-I’de yer alan taraf ülkelerce kullanılmasını sağlar, bu birimlerin bir miktarı idari harcamaları karşılamak için ve ayrıca, eğer bu birimler madde 17 kapsamında elde edinilmişse, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı hassas olan gelişmekte olan ülkelerin uyum harcamalarının karşılanması amacıyla kullanılabilir.

K. Madde 4, Paragraf 2

Aşağıda yer alan ifade, Protokol’ün 4. Maddesinin 2. Paragrafının ilk cümlesindeki “sunulması” kelimesinden sonra ilave edilecektir.

“ya da 3.Madde, 9. Paragrafı uyarınca Protokolün EK-B’inde yapılacak herhangi bir değişikliğin kabul belgesinin tevdii tarihinde”

L. Madde 4, Paragraf 3

Protokolün 4. Maddesinin 3. Paragrafında yer alan;

“7. Paragrafında belirtilen” kelimeleri

“ilgili”

şeklinde değiştirilecektir.

Madde 2: Yürürlüğe Giriş

İşbu değişiklik, Kyoto Protokolü'nün 20. ve 21. Maddeleri uyarınca yürürlüğe girecektir.

